

Svenska
Missionskyrkan

Brev till församlingar och pastorer från missionsföreståndaren och kyrkostyrelsens ordförande

En kyrka med självständiga församlingar

Under överskådlig tid får vi leva med att vi kommer till olika uppfattningar och slutsatser när det gäller homosexualitet och kristen tro. Vi har olika förhållningssätt till vad som är rätt och vad som är fel. En viktig fråga är att pröva om vi kan leva och fungera tillsammans trots olika hållningar i sakfrågorna.

I maj 2009 sändes ett brev till Missionskyrkans pastorer och församlingar om den nya äktenskapslagstiftning som trädde i kraft samma månad. Vi skrev att frågan skulle beredas under 2009 och att inga vigslar av samkönade par förrättas i Svenska Missionskyrkan under detta år. Församlingarna uppmanades att bearbeta frågan.

Kyrkostyrelsen har konstaterat att det inte går att nå konsensus i frågan om samkönade vigslar i Svenska Missionskyrkan. Bland församlingar och medarbetare finns både de som tar kraftigt avstånd och de som välkomnar och efterfrågar en ny ordning. För vissa är frågan oerhört genomgripande och förknippad med betydande konsekvenser, för andra upplevs frågan som överdimensionerad, dels i relation till andra frågor och dels eftersom det inte finns någon stor grupp av människor som efterfrågar en ny vigselordning.

Svenska Missionskyrkans kyrkostyrelse fattade den 21 nov 2009 beslut om att frågan om vigsel av par av samma kön avgörs lokalt av pastor och församling i samverkan. Styrelsen var inte enig i sitt beslut. Samvetsfrihet ska gälla åt båda håll – varje församling ska ha frihet att utifrån sin egen övertygelse säga ja eller nej till att viga. Det är dock viktigt att pastorer och församlingar strävar efter samsyn, eftersom vigseln ses som en del i församlingens gudstjänst och pastorn, i egenskap av Guds ords tjänare i församlingen inte agerar på egen hand.

Inför sammanträdet hade kyrkostyrelsen begärt ett yttrande från Missionskyrkans teologiska kommitté, ett yttrande som kan beställas från Missionskyrkans kansli. En av slutsatserna i yttrandet är att Svenska Missionskyrkans pastorer bör, i enlighet med den tradition som råder, tillåtas att i samråd med den församling de tjänar följa sin egen övertygelse.

När kyrkostyrelsens arbetsutskott tagit del av teologiska kommitténs yttrande och formulerat sitt förslag översattes det omedelbart och skickades till de internationella systerkyrkorna med inbjudan att komma med synpunkter. Trots den korta tid som stod till förfogande kom de flesta av dessa kyrkor in med synpunkter som generellt är avvisande till att Svenska Missionskyrkan agerar på ett sådant sätt att vigselbegreppet ges en vidgad innebörd.

Missionskyrkan har även fört samtal i frågan med Svenska Baptistsamfundet och Metodistkyrkan i Sverige.

Varför valde kyrkostyrelsen att fatta beslut utan att först höra församlingarnas synpunkter?

Styrelsen gjorde en samlad bedömning att församlingarna i nuläget inte önskade ett omfattande arbete med hur frågan ska hanteras i Svenska Missionskyrkan. Även om frågorna är svåra och känsliga bör det vara enklare att hantera den lokala situationen än att yttra sig om hur Missionskyrkan, som nationell gemenskap, ska förhålla sig till den nya äktenskapslagstiftningen. För behandling av pastorala, själavårdsmässiga och etiska frågor är kyrkokonferensen, som är de samlade församlingarnas röst, ett trubbigt instrument. I bibelsynsfrågor kan inte konferensen, enligt Missionskyrkans konstitution, fatta bindande beslut för alla församlingar.

Vad har hänt efter det att kyrkostyrelsen fattade sitt beslut?

Styrelsen har tagit emot många reaktioner, de flesta negativa, både mot sakinnehållet i beslutet och mot det arbetssätt som styrelsen valt. De flesta som skrivit till kyrkostyrelsen önskar att frågan behandlas vid kommande kyrkokonferens. Reaktionerna är starkare än vad styrelsen kunnat förutse, inte minst med

tanke på att en angränsande fråga, välsignelse över registrerat partnerskap, under ett flertal år kunnat hanteras i Missionskyrkan enligt samma förhållningssätt som kyrkostyrelsen nu föreslagit gällande vigsel.

Kyrkostyrelsens arbetsutskott beslutade den 11 december, efter starka önskemål från församlingar, medarbetare och medlemmar, att inte låta styrelsens beslut verkställas den 1 mars 2010 utan istället föra frågan till kyrkokonferensen i Örebro den 13-16 maj. Det beslut som fattades av kyrkostyrelsen den 21 november, att låta pastor och församling i samverkan avgöra frågan om vigsel av samkönade par är inte ändrat.

Arbetsutskottet beslutade vidare att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att sammanställa ett samtalsdokument till stöd för församlingarnas bearbetning av frågan samt att, genom en enkät, tillfråga Missionskyrkans pastorer om deras ståndpunkter rörande äktenskap och vigselrätt. Arbetsutskottet har därmed förberett samtalen och vill öka kunskapen som gör att frågorna i konferensen kan behandlas i tillit och trygghet. Vi söker gemensamt en hållning som vi kan leva med.

Hur påverkas relationen till de internationella systerkyrkorna?

Kyrkostyrelsen är medveten om att denna fråga är svår, inte minst i ett internationellt perspektiv. Vigselfrågan är i första hand en fråga som gäller arbetet i Sverige och den lokala församlingens möte med enskilda människor. Det finns andra viktiga frågor där vi tänker och agerar olika utifrån lokala och nationella sammanhang. Samverkan i mission och internationellt kyrkosamarbete kan ske utan att det råder samsyn i teologiska och etiska frågor. Styrelsen kan inte bortse från att olika förhållningssätt i vigselfrågan kan komma att medföra ansträngda relationer till systerkyrkor. Samtidigt kan vi konstatera att samtal om homosexualitet pågått under en längre tid med företrädare för de internationella systerkyrkorna. I brev till de internationella systerkyrkorna efter beslutet har kyrkoledningen betonat vikten av att denna och andra samlevnadsfrågor i fortsättningen måste få vara föremål för en kontinuerlig dialog mellan kyrkorna.

Varför väljer kyrkostyrelsen att lägga ett så stort ansvar på den lokala församlingen?

Beslutsvägar som leder till ett oreserverat nej eller ett oreserverat ja skapar risker för splittring och söndring. Det var en av erfarenheterna efter arbetet med Sida vid sida (som gällde eventuell ordination av personer som levde i registrerat partnerskap) i början av 2000-talet. Att låta beslut fattas i den lokala församlingen är en ordning som har tillämpats för liknande frågor. Så gäller till exempel sedan 2003 att församling och pastor i samråd kunnat besluta om man skulle erbjuda välsignelse av registrerat partnerskap.

Har Missionskyrkan infört ett nytt äktenskapsbegrepp?

Den nya äktenskapslagstiftningen innebär att par av samma kön har rätt att ingå äktenskap. Lagtextens tidigare formulering att "äktenskap ingås mellan en kvinna och en man" är ersatt med "de två som ingår äktenskap med varandra är makar." Det är alltså statsmakterna som har förändrat det juridiska innehållet i begreppet äktenskap.

Huvudlinjen i Missionskyrkan har varit och är att äktenskapet är en relation mellan en man och en kvinna. Nuvarande vigselordning kommer inte att omarbetas. En kompletterande vigselordning för par av samma kön görs tillgänglig. Det är en konsekvens av att lokal församling och pastor kan komma överens om att även tillhandahålla ett alternativ till huvudlinjen. Kyrkostyrelsen kommer inte att låta en ny vigselordning bli föremål för formella beslut och den kommer inte att föras till Kyrkohandboken.

Hur påverkas arbetet med Gemensam framtid?

Arbetet med en ny kyrka tillsammans med Baptistsamfundet och Metodistkyrkan fortsätter. De tre kyrkosamfundet har olika förhållningssätt till vigselfrågan. Några beslut som kommer att gälla en ny kyrka kan inte och ska inte fattas nu. Kyrkostyrelsen har inte för avsikt att nu arbeta med frågan om nya kriterier för ordination till diakon och pastor. Denna fråga får anstå tills vi hunnit längre i den gemensamma processen med Baptistsamfundet och Metodistkyrkan.

Baptistsamfundets missionsstyrelse beslutade i november 2009 att församlingarna äger frågan om samkönad vigsel – församlingarna ska ha frihet att fatta beslut om att viga, respektive inte viga, utifrån sin gemensamma övertygelse. Även Baptistsamfundet betonar samsynen mellan pastor och församling.

Hur blir det med vigselrätten?

Kyrkostyrelsen har fattat beslut om att även fortsatt verka för en civilrättslig registrering av äktenskapet. Det arbetet behöver intensifieras. En av utmaningarna är att Svenska kyrkan nyligen fattat beslut om att behålla vigselrätten. Flera brev som kommit till kyrkostyrelsen efter den 21 november 2010 begär att Svenska Missionskyrkan ska avsäga sig vigselrätten. Kyrkostyrelsens arbetsutskott beslutade att tillfråga

pastorerna om deras syn på vigselrättens/vigselbehörighetens betydelse i deras uppgift och i Missionskyrkan i stort. Om det finns stöd för att avstå den juridiska vigselrätten behövs en konsekvensanalys av en situation då vi på egen hand, eller tillsammans med andra, avsäger oss vigselrätten. Frågor kring en värdig välsignelse- och förbönsakt* för par av samma kön kommer dock att kvarstå även om Missionskyrkan skulle avsäga sig vigselrätten. Det skulle också kunna bidra till en öppning och nya möjligheter. En sådan akt blir ju även aktuell för par bestående av en kvinna och en man.

* - motsvarande Handbokens nuvarande vigselgudstjänst utan laga verkan

Om enhet och enighet

Svenska Missionskyrkans konstitution anger att "Gemenskapen bygger på frihet och öppenhet med Kristus som centrum och Herre i varje församling. Församlingarna bär tillsammans ansvar för hur kyrkan som gemenskap lever och vad den lär. Det är kyrkans uppgift att värna om friheten för den enskilde och söka klarhet i tolkningen av Guds ord samt öppenheten i varje församling för olika kristna traditioner." (Kyrkoordningen i Svenska Missionskyrkans konstitution).

I början av 2000-talet arbetade vi med frågan om partnerskap och tjänst. Arbetet redovisades i "Sida vid sida. Samrådets rapport och förslag gällande ordination och tjänster för medarbetare i homosexuellt partnerskap 2001." Vad som där sägs om mångfald och enhet i Svenska Missionskyrkan äger giltighet också i detta sammanhang:

Att församlingarna "tillsammans bär ansvar för hur kyrkans som gemenskap lever och vad den lär" kan upplevas som ett problem. Om en församling känner tveksamhet inför beslut i kyrkokonferensen eller någon annan församlings liv och lära och inte vill bära ansvaret för det, hur ska det hanteras? Ett sätt att ta ansvar är att stå kvar i gemenskapen och göra sin röst hörd, att stå för sin hållning och argumentera och vädja.

Viljan att aktivt stödja enskilda och församlingar innebär förpliktelse att hjälpa församlingar att leva praktiskt med mångfalden. Mångfald innebär att man måste stå ut med att andra tycker och tror "på fel sätt" – och trots det vara trogen i gemenskapen med dem. När problem uppstår i en församling är vi som gemenskap alltså skyldiga att hjälpa till med att söka lösa dem.

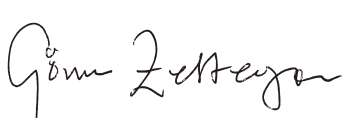
Det händer att församlingar och enskilda uttrycker att de känner hemlöshet eller inte känner igen sig i sin egen kyrka. Med smärta i rösten undrar man om det är dags att lämna gemenskapen. Mångfald innebär risk att alla någon gång utsätts för situationer där hållningar som man själv inte delar kommer fram och kanske också presenteras som kyrkans hållning. Att lämna gemenskapen kan ibland kännas som en lösning, men hellre bör man bejaka mångfalden och göra sin röst hörd.

Konstitutionen stöder själva tanken på att leva med flera hållningar i en fråga. En församling som tillhör Missionskyrkan bör visa tålmod och respekt när andra församlingar i vissa frågor har en annan hållning än den själv har. Vi bör både känna friheten att inte behöva ta ansvar för andras åsikter och sträva efter att verkligen låta alla röster höras.

Har du frågor om innehållet i detta brev kan du, förutom till avsändarna, höra av dig till kyrkosekreterare Olle Alkholm. E-post: olle.alkholm@missionskyrkan.se

Stockholm den 16 december 2009

Med önskan om Guds omsorg över oss alla och en välsignad julhögtid!

Göran Zettergren
Missionsföreståndare

Ulf Hållmarker
Kyrkostyrelsens ordförande